

Tillaga til þingsályktunar

um fullgildingu samnings milli ríkja Fríverslunarsamtaka Evrópu (EFTA) og Króatíu.

(Lögð fyrir Alþingi á 127. löggjafarþingi 2001–2002.)

Alþingi ályktar að heimila ríkisstjórninni að fullgilda fyrir Íslands hönd samning milli ríkja Fríverslunarsamtaka Evrópu (EFTA) og Lýðveldisins Króatíu sem undirritaður var í Vaduz 21. júní 2001.

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

Með þingsályktunartillögu þessari er leitað heimildar Alþingis til fullgildingar á samningi milli ríkja Fríverslunarsamtaka Evrópu (EFTA) og Lýðveldisins Króatíu, sem undirritaður var í Vaduz 21. júní 2001. Samningurinn í íslenskri þýðingu og frumtextinn á ensku er prentaður sem fylgiskjal með þingsályktunartillögu þessari. Viðaukar og bókanir sem fylgja samningnum munu liggja frammi á lestrarsal Alþingis.

Frá árinu 1989 hafa EFTA-ríkin lokið gerð fríverslunarsamninga við 18 ríki. Ferli þetta hófst við lok kalda stríðsins 1989 með gerð fríverslunarsamninga við ríki Mið- og Austur-Evrópu og við Tyrkland og Ísrael. Á síðustu árum hafa EFTA-ríkin einbeitt sér m.a. að gerð fríverslunarsamninga við ríki Norður-Afríku og Miðausturlanda. Samningar eru á lokastigi við Singapúr auk þess sem viðræður hafa staðið yfir við Kanada, Túnis og Chile og gert er ráð fyrir að viðræður hefjist innan tíðar við Suður-Afríku. Jafnframt hafa farið fram könnunarviðræður við Lýðveldið Júgóslavíu.

Fríverslunarsamningurinn er gerður í framhaldi af samstarfsyfirlýsingu EFTA-ríkjanna og Króatíu sem undirrituð var í Zürich 19. júní 2000 og er hluti af viðleitni EFTA-ríkjanna til að styðja við lýðræðislega þróun og efnahagslegar framfarir í Króatíu og á Balkanskaga í heild.

Fríverslunarsamningurinn við Króatíu er hliðstæður öðrum fríverslunarsamningum sem EFTA-ríkin hafa gert. Samningurinn, eins og aðrir fríverslunarsamningar, fjallar m.a. um meðferð tolla og samsvarandi gjalda, upprunareglur og samvinnu um tollaframkvæmd, ríkis-einokun, tæknilegar reglugerðir, greiðslur og yfirfærslur, opinber innkaup, vernd hugverka, samkeppni fyrirtækja, ríkisaðstoð, undirboð og erfiðleika vegna greiðslujafnaðar, svo það helsta sé nefnt.

Samningurinn kveður á um fríverslun milli EFTA-ríkjanna og Króatíu með iðnaðarvörur sem taldar eru upp í 25.–97. kafla tollskrárinnar. Samningurinn felur í sér að frá og með gildistöku hans fella EFTA-ríkin og Króatía niður alla innflutningstolla og gjöld á iðnaðarvörum sem upprunnar eru í aðildarríkjum samningsins. Undantekning er gerð frá þessu varðandi

vörur sem upprunnar eru í EFTA-ríkjunum og taldar eru upp í viðauka V við samninginn. Tollar og gjöld á þessar iðnaðarvörur falla hins vegar niður í áföngum til 1. janúar 2007.

Í viðauka II við friverslunarsamninginn skuldbinda EFTA-ríkin og Króatía sig til að fella niður alla tolla og samsvarandi gjöld á sjávarafurðir frá og með gildistöku samningsins. Þó hefur Króatía aðlögunartíma til 1. janúar 2009 til að fella niður tolla á fisktegundum sem nánar eru taldar upp í viðaukanum.

Varðandi viðskipti með landbúnaðarafurðir semur hvert EFTA-ríki tvíhliða við Króatíu. Bókun um landbúnaðarmál milli lýðveldisins Íslands og lýðveldisins Króatíu fylgir samningnum. Skv. 8. gr. bókunarinnar öðlast hún gildi sama dag og samningurinn milli EFTA-ríkjanna og Króatíu.

Fylgiskjal.

SAMNINGUR milli EFTA-ríkjanna og lýðveldisins Króatíu

Lýðveldið Ísland, furstadæmið Liechtenstein, konungsríkið Noregur og Svissneska ríkjasambandið (sem nefnast hér á eftir EFTA-ríkin) annars vegar,

og lýðveldið Króatía (sem nefnist hér á eftir Króatía) hins vegar,

sem nefnast hér á eftir einu nafni samningsaðilar: sem vísa til þess ásetnings síns að stuðla á virkan hátt efnahagslegum samruna í Evrópu og lýsa sig reiðubúin til að leita sameiginlegra leiða og aðferða til að styrkja þá þróun,

sem hafa í huga mikilvægi þeirra tengsla sem eru milli EFTA-ríkjanna og Króatíu, einkum yfirlýsinguna um samvinnu sem var undirrituð í Zürich 19. júní 2000, og eiga þá ósk sameiginlega að styrkja þessi tengsl og koma þannig á nánum og varanlegum samskiptum,

sem á rétta skuldbindingu EFTA-ríkjanna og Króatíu og vilja þeirra til að styðja samning um stöðugleika í Suðaustur-Evrópu,

sem á rétta stuðning sinn við fjölflokkalýðræði er byggist á réttarreglum, mannréttindum, þar með talið réttindum þeirra sem tilheyra minnihlutahópum, og grundvallarfrelsi og vísa til meginreglna sáttmála Sameinuðu þjóðanna,

sem æskja þess að skapa hagstæð skilyrði fyrir þróun og fjölbreytni í viðskiptum sín á milli og aukna samvinnu, bæði viðskiptalega og efnahagslega, á sviðum þar sem þeir eiga sameiginlega hagsmuna að gæta, á grundvelli jafnræðis, gagnkvæms ávinnings, reglunnar um bann við mismunun og þjóðaréttar,

AGREEMENT between the EFTA States and the Republic of Croatia

The Republic of Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway, the Swiss Confederation (hereinafter called the EFTA States), on the one part,

and the Republic of Croatia (hereinafter called Croatia), on the other,

hereinafter collectively referred to as the Parties: Recalling their intention to participate actively in the process of economic integration in Europe and expressing their preparedness to co-operate in seeking ways and means to strengthen this process;

Considering the importance of the links existing between the EFTA States and Croatia, in particular the Declaration on Co-operation signed in Zurich 19 June 2000, and recognising the common wish to strengthen these links, thus establishing close and lasting relations;

Reaffirming the EFTA States' and Croatia's commitment and readiness to support the Stability Pact for South Eastern Europe;

Reaffirming their commitment to pluralistic democracy based on the rule of law, human rights, including rights of persons belonging to minorities, and fundamental freedoms, and recalling the principles of the United Nations Charter;

Desiring to create favourable conditions for the development and diversification of trade between them and for the promotion of commercial and economic co-operation in areas of common interest on the basis of equality, mutual benefit, non-discrimination and international law;

sem byggja á réttindum sínum og skyldum samkvæmt Marakess-samningnum um stofnun Alþjóða-viðskiptastofnunarinnar (hér á eftir nefnd Alþjóða-viðskiptastofnunin (WTO)) og öðrum marghliða og tvíhliða gerningum um samstarf,

sem eru staðráðnir í að beita þessum samningi með það að markmiði að varðveita og vernda umhverfið og tryggja hagkvæmstu nýtingu náttúruauðlinda í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun,

sem lýsa sig reiðubúna til að skoða, eftir því sem ástæða gefst til, möguleika á að þróa og efla efnahagsleg samskipti sín svo að þau nái til sviða sem þessi samningur tekur ekki til,

sem eru sannfærðir um að þessi samningur skapi skilyrði sem stuðli að samskiptum þeirra á sviði efnahagsmála, viðskiptamála og fjárfestingu,

HAVA ÁKVEÐIÐ, í samræmi við framangreind markmið, að gera með sér svohljóðandi samning (hér á eftir nefndur samningurinn):

1. gr.

Markmið

1. EFTA-ríkin og Króatía koma hér með á fót fríverslunarsvæði í samræmi við ákvæði samnings þessa.
2. Samningur þessi, sem byggist á viðskiptasamböndum milli markaðshagkerfa og á meginreglum lýðræðis og því að mannréttindi séu virt, miðar að því:
 - a) að efla, með auknum gagnkvæmum viðskiptum, samfellda þróun efnahagslegra samskipta EFTA-ríkjanna og Króatíu og stuðla þannig, bæði í EFTA-ríkjunum og Króatíu, að framþróun efnahagsmála, betri lífs- og atvinnuskilyrðum og aukinni framleiðni og fjárhagslegum stöðugleika;
 - b) að skapa eðlileg samkeppnisskilyrði í viðskiptum milli samningsaðilanna;
 - c) að stuðla þannig, með afnámi viðskiptahafta, að efnahagslegum samruna í Evrópu og samfelldri þróun og aukningu alþjóðaviðskipta.

2. gr.

Gildissvið

1. Samningurinn tekur til:
 - a) framleiðsluvara sem heyra undir 25.–97. kafla í samræmdu vörulýsingar- og vörueitaskránni (ST), að undanskildum þeim vörum sem skráðar eru í I. viðauka;
 - b) fisks og annarra sjávarafurða eins og kveðið er á um í II. viðauka;
 sem upprunnar eru í EFTA-ríki eða í Króatíu.

Building on their respective rights and obligations under the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization (hereinafter referred to as “the WTO”) and other multilateral and bilateral instruments of co-operation;

Determined to implement this Agreement with the objectives to preserve and protect the environment and to ensure an optimal use of natural resources in accordance with the principles of sustainable development;

Declaring their readiness to examine, in the light of any relevant factor, the possibility of developing and deepening their economic relations in order to extend them to fields not covered by this Agreement;

Convinced that this Agreement will create conditions encouraging economic, trade and investment relations between them;

HAVE DECIDED, in pursuit of the above, to conclude the following Agreement (hereinafter called this Agreement):

Article 1

Objectives

1. The EFTA States and Croatia shall establish a free trade area in accordance with the provisions of this Agreement.
2. The objectives of this Agreement, which is based on trade relations between market economies and on the respect of democratic principles and human rights, are:
 - (a) to promote, through the expansion of reciprocal trade, the harmonious development of the economic relations between the EFTA States and Croatia and thus to foster in the EFTA States and in Croatia the advance of economic activity, the improvement of living and employment conditions, and increased productivity and financial stability;
 - (b) to provide fair conditions of competition for trade between the Parties;
 - (c) to contribute in this way, by the removal of barriers to trade, to European economic integration and to the harmonious development and expansion of world trade.

Article 2

Scope

1. This Agreement shall apply:
 - (a) to products falling within Chapters 25 to 97 of the Harmonized Commodity Description and Coding System (HS), excluding the products listed in Annex I;
 - (b) to fish and other marine products as provided for in Annex II, originating in an EFTA State or Croatia.

2. Króatía og hvert einstakt EFTA-ríki hafa gert með sér tvíhliða samninga um viðskipti með landbúnaðarafurðir. Þessir samningar eru hluti af gerningum um myndun fríverslunarsvæðis EFTA-ríkjanna og Króatíu.

3. gr.

Upprunareglur og samvinna um tollaframkvæmd

1. Í III. viðauka er að finna ákvæði um upprunareglur og samvinnu stjórnvalda.
2. Í IV. viðauka er að finna reglur um gagnkvæma aðstoð stjórnvalda í tollamálum.

4. gr.

Innflutningstollar og gjöld sem hafa samsvarandi áhrif

1. Engir nýir innflutningstollar eða gjöld sem hafa samsvarandi áhrif skulu lögð á viðskipti milli EFTA-ríkjanna og Króatíu.
2. Frá og með gildistöku þessa samnings skulu samningsaðilar afnema alla innflutningstolla á framleiðsluvörum, sem upprunnar eru í EFTA-ríki eða í Króatíu, og gjöld sem hafa samsvarandi áhrif, nema eins og kveðið er á um í V. viðauka.

5. gr.

Grunntollar

1. Grunntollur á hverja framleiðsluvöru, sem á að fara stíglækkandi samkvæmt þessum samningi, skal samsvara bestukjaratollinum sem í gildi var 1. janúar 2001.
2. Komi almennar tollalækkanir til framkvæmda fyrir, við eða eftir gildistöku þessa samnings, m.a. lækkanir í samræmi við skuldbindingar sem leiða af marghliða viðræðum á vegum Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar, skulu lækkuðu tollarnir koma í stað grunntolla, sem um getur í 1. mgr., frá þeim tíma sem lækkanirnar koma til framkvæmda eða frá og með gildistöku þessa samnings, verði hún síðar.
3. Reikna skal lækkuðu tollana í samræmi við V. viðauka með einum aukastaf eða, þegar um er að ræða sérstaka tolla, með tveimur aukastöfum.

6. gr.

Fjáröflunartolla

Ákvæði 4. gr. gilda þar að auki um fjáröflunartolla.

2. Croatia and each individual EFTA State have concluded agreements on trade in agricultural products on a bilateral basis. These agreements form part of the instruments establishing a free trade area between the EFTA States and Croatia.

Article 3

Rules of origin and co-operation in customs administration

1. Annex III lays down the rules of origin and methods of administrative co-operation.
2. Annex IV lays down the rules for mutual administrative assistance in customs matters.

Article 4

Customs duties on imports and charges having equivalent effect

1. No new customs duties on imports or charges having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Croatia.
2. The Parties shall abolish on the date of entry into force of this Agreement all customs duties on imports and any charges having equivalent effect on products originating in an EFTA State or Croatia, except as provided for in Annex V.

Article 5

Basic duties

1. For each product the basic duty, to which the successive reductions set out in this Agreement are to be applied, shall be the most-favoured-nation rate of duty (MFN rate) applied on 1 January 2001.
2. If, before, by or after entry into force of this Agreement, any tariff reduction is applied on an erga omnes basis, in particular reductions in accordance with commitments resulting from multilateral negotiations under the WTO, such reduced duties shall replace the basic duties referred to in paragraph 1 as from the date when such reductions are applied, or from the entry into force of this Agreement if this is later.
3. The reduced duties calculated in accordance with Annex V shall be applied rounded to the first decimal place or, in case of specific duties, to the second decimal place.

Article 6

Customs duties of a fiscal nature

The provisions of Article 4 shall also apply to customs duties of a fiscal nature.

7. gr.
*Útflutningstollur og gjöld
sem hafa samsvarandi áhrif*

1. Engir nýir útflutningstollar eða gjöld sem hafa samsvarandi áhrif skulu lögð á viðskipti milli EFTA-ríkjanna og Króatíu.
2. Samningsaðilar skulu, frá og með gildistöku þessa samnings, afnema alla útflutningstolla á framleiðsluvörum, sem upprunnar eru í EFTA-ríki eða í Króatíu, og gjöld sem hafa samsvarandi áhrif.

8. gr.
*Magntakmarkanir á innflutningi eða útflutningi
og ráðstafanir sem hafa samsvarandi áhrif*

1. Engar nýjar magntakmarkanir skulu settar á innflutning eða útflutning né ráðstafanir gerðar sem hafa samsvarandi áhrif í viðskiptum milli EFTA-ríkjanna og Króatíu.
2. Samningsaðilar skulu, frá og með gildistöku þessa samnings, afnema magntakmarkanir á innflutningi eða útflutningi framleiðsluvöru sem er upprunnin í EFTA-ríki eða í Króatíu og ráðstafanir sem hafa samsvarandi áhrif.

9. gr.
Ríkiseinkasala

1. EFTA-ríkin og Króatía skulu tryggja aðlögun á ríkiseinkasölu í viðskiptum með þeim undanþágum sem er mælt fyrir um í VI. viðauka þannig að ríkisborgurum EFTA-ríkja og Króatíu verði ekki mismunad að því er varðar skilyrði til aðdráttu og markaðssetningar á vörum við gildistöku þessa samnings. Þessar vörur skulu keyptar og markaðssettar á viðskiptalegum forsendum.
2. Ákvæði þessarar greinar gilda um alla aðila sem eru þar til bærur yfirvöldum samningsaðilanna til aðstoðar, að lögum eða í reynd, beint eða óbeint, við að hafa eftirlit með, ráða eða hafa umtalsverð áhrif á inn- eða útflutning milli samningsaðilanna. Þessi ákvæði skulu einnig gilda um rétt til einkasölu sem ríkið hefur veitt öðrum aðilum.

10. gr.
Tæknilegar reglur

1. Samningsaðilar skulu hafa með sér samvinnu á sviði tæknilegra reglna, stöðlunar og samræmismats og stuðla að lausnum sem nýtast hvarvetna í Evrópu með viðeigandi ráðstöfunum. Sameiginlega nefndin skal taka saman viðmiðunarreglur vegna framkvæmdar þessarar málsgreinar.
2. Samningsaðilar samþykkja að hafa tafarlaust samráð innan sameiginlegu nefndarinnar til að finna viðeigandi lausn telji samningsaðili að annar samn-

Article 7
*Customs duties on exports and charges
having equivalent effect*

1. No new customs duties on exports or charges having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Croatia.
2. The Parties shall abolish on the date of entry into force of this Agreement all customs duties on exports and any charges having equivalent effect on products originating in an EFTA State or Croatia.

Article 8
*Quantitative restrictions on imports or exports
and measures having equivalent effect*

1. No new quantitative restrictions on imports or exports or measures having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Croatia.
2. The Parties shall abolish on the date of entry into force of this Agreement quantitative restrictions on imports and exports and measures having equivalent effect on products originating in an EFTA State or Croatia.

Article 9
State monopolies

1. The EFTA States and Croatia shall ensure that any state monopoly of a commercial character be adjusted, with the exceptions laid down in Annex VI, so that with the entry into force of this Agreement no discrimination regarding the conditions under which goods are procured and marketed will exist between nationals of the EFTA States and of Croatia. These goods shall be procured and marketed in accordance with commercial considerations.
2. The provisions of this Article shall apply to any body through which the competent authorities of the Parties, in law or in fact, either directly or indirectly supervise, determine or appreciably influence imports or exports between the Parties. These provisions shall likewise apply to monopolies delegated by the State to other bodies.

Article 10
Technical regulations

1. The Parties shall co-operate in the field of technical regulations, standards and conformity assessment; and through appropriate measures promote in particular Europe-wide solutions. The Joint Committee shall establish guidelines for the implementation of this paragraph.
2. The Parties agree to hold immediate consultations in the framework of the Joint Committee in case a Party considers that another Party has taken

ingsaðili hafi gert ráðstafanir sem gætu skapað eða hafi skapað tæknilega hindrun í viðskiptum.

3. Farið skal með skuldbindingar samningsaðilana, um að tilkynna drög að tæknilegum reglugerðum, í samræmi við ákvæði í samningi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um tæknilegar viðskiptahindranir.

11. gr.

Ráðstafanir um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna

1. Samningsaðilar skulu beita reglum sínum um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna án mismununar og skulu ekki gera nýjar ráðstafanir sem gætu torvelað viðskipti óþarflega.

2. Beita skal meginreglunum í 1. mgr. í samræmi við samning Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um beitingu ráðstafana um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna.

12. gr.

Innlendir skattar og reglur

1. Samningsaðilar skulu leggja á innlenda skatta og önnur gjöld og beita innlendum reglum í samræmi við III. gr. Hins almenna samkomulags um tolla og viðskipti frá 1994 (hér á eftir nefndur „GATT-samningurinn frá 1994“) og aðra viðeigandi samninga Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar.

2. Útflytjendur skulu ekki njóta hærri endurgreiðslu á innlendum sköttum en nemur beinum og óbeinum sköttum á framleiðsluvörur sem eru fluttar út til yfirráðasvæðis samningsaðila.

13. gr.

Greiðslur og yfirfærslur

1. Engar hömlur má leggja á greiðslur tengdar viðskiptum milli EFTA-ríkis og Króatíu eða yfirfærslur á slíkum greiðslum til yfirráðasvæðis samningsaðila þar sem kröfuhafi er búsettur.

2. Samningsaðilar skulu forðast að takmarka veitingu, endurgreiðslu eða móttöku lána til skamms eða meðallangs tíma vegna viðskipta sem íbúi á yfirráðasvæði samningsaðila á hlut að, með því að setja höft á gjaldeyrisviðskipti eða með stjórnsýsluathöfnum sem leiða til takmörkunar.

3. Ekki skal gera takmarkandi ráðstafanir vegna yfirfærslna í tengslum við fjárfestingar, sérstaklega ekki vegna heimsendingar fjárhæða sem hafa verið notaðar til fjárfestingar eða endurfjárfestingar og hvers konar tekna af þeim.

14. gr.

Hugverkavernd

1. Samningsaðilunum ber að gera ráðstafanir til að veita og tryggja nægilega og árangursríka vernd hug-

measures which are likely to create, or have created, a technical obstacle to trade, in order to find an appropriate solution.

3. The Parties' obligations to notify draft technical regulations shall be governed by the provisions of the WTO Agreement on Technical Barriers to Trade.

Article 11

Sanitary and phytosanitary measures

1. The Parties shall apply their regulations in sanitary and phytosanitary matters in a non-discriminatory fashion and shall not introduce any new measures that have the effect of unduly obstructing trade.

2. The principles set out in paragraph 1 shall be applied in accordance with the WTO Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

Article 12

Internal taxation and regulations

1. The Parties commit themselves to apply any internal taxes and other charges and regulations in accordance with Article III of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 (hereinafter referred to as “the GATT 1994”) and other relevant WTO Agreements.

2. Exporters may not benefit from repayment of internal taxation in excess of the amount of direct or indirect taxation imposed on products exported to the territory of one of the Parties.

Article 13

Payments and Transfers

1. Payments relating to trade between an EFTA State and Croatia and the transfer of such payments to the territory of the Party where the creditor resides, shall be free from any restrictions.

2. The Parties shall refrain from any currency exchange or administrative restrictions on the grant, repayment or acceptance of short and medium-term credits covering commercial transactions in which a resident participates.

3. No restrictive measures shall apply to transfers related to investments and in particular to the repatriation of amounts invested or reinvested and of any kind of revenues stemming therefrom.

Article 14

Protection of intellectual property

1. The Parties shall grant and ensure adequate, effective and non-discriminatory protection of intellec-

verkaréttar án mismununar, þar með taldar ráðstafanir til að vernda þessi réttindi gegn brotum, einkum eftirlíkingu og ólöglegri nýtingu, í samræmi við ákvæði þessarar greinar, VII. viðauka við þennan samning og þá alþjóðasamninga sem um getur í honum.

2. Samningsaðilarnir skulu ekki veita ríkisborgurum annarra samningsaðila lakari meðferð en þau veita eigin ríkisborgurum. Undanþágur frá þessari skuldbindingu skulu veittar í samræmi við efnisleg ákvæði 3. gr. samningsins Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um hugverkarétt í viðskiptum (sem nefnist hér á eftir TRIPS-samningurinn).

3. Samningsaðilarnir skulu ekki veita ríkisborgurum annarra samningsaðila lakari meðferð en veitt er ríkisborgurum annarra ríkja. Í samræmi við d-lið 4. gr. TRIPS-samningsins er undanþegið þessari skuldbindingu hyglun, vild, forréttindi eða friðhelgi, sem tilkomin er vegna gildandi alþjóðasamninga við gildistöku þessa samnings og hinum samningsaðilunum er tilkynnt um eigi síðar en sex mánuðum eftir gildistöku þessa samnings, að því tilskildu að slíkt valdi ekki geðþóttabundinni eða óréttlætlanlegri mismunun gagnvart ríkisborgurum hinna samningsaðilanna. Samningsaðilar eru undanþegnir kröfu um tilkynningu ef þeir hafa þegar sent TRIPS-ráðinu slíka tilkynningu. Undanþágur frá þessari skuldbindingu skulu vera í samræmi við efnisleg ákvæði TRIPS-samningsins, einkum 4. og 5. gr.

4. Samningsaðilarnir samþykkja, að beiðni samningsaðila, að endurskoða ákvæði þessarar greinar og VII. viðauka um vernd hugverkaréttinda með það í huga að auka þessa vernd enn frekar og forðast eða ráða bót á rökun í viðskiptum sem stafar af verndun hugverkaréttinda eins og hún er núna.

15. gr.

Opinber innkaup

1. Samningsaðilar telja það ófrávíkjanlegt markmið samnings þessa að auka frelsi á opinberum innkaupamörkuðum sínum án allrar mismununar og á grundvelli gagnkvæmni.

2. Farið skal með réttindi og skyldur samningsaðilanna að því er varðar opinber innkaup í samræmi við samning Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um opinber innkaup þegar allir samningsaðilar hafa gerst aðilar að honum. Samningsaðilarnir skulu starfa með sameiginlegu nefndinni að því að auka frelsi á mörkuðum fyrir opinber innkaup umfram það sem krafist er í samningi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um opinber innkaup.

3. Ef Króatía gerist ekki aðili að samningi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um opinber innkaup fyrir 1.

tual property rights, and provide for measures for the enforcement of such rights against infringement thereof, counterfeiting and piracy, in accordance with the provisions of this Article, Annex VII to this Agreement and the international agreements referred to therein.

2. The Parties shall accord to each others' nationals treatment no less favourable than that they accord to their own nationals. Exemptions from this obligation must be in accordance with the substantive provisions of Article 3 of the WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (hereinafter referred to as "the TRIPS Agreement").

3. The Parties shall grant to each others' nationals treatment no less favourable than that accorded to nationals of any other State. In accordance with Article 4, paragraph (d) of the TRIPS Agreement, any advantage, favour, privilege or immunity deriving from international agreements in force before this Agreement and notified to the other Parties at the latest six months after the entry into force of this Agreement, shall be exempted from this obligation, provided that it does not constitute an arbitrary or unjustifiable discrimination of nationals of the other Parties. The Parties shall be exempted from the notification if they have already made such notification to the TRIPS Council. Exemptions from this obligation must be in accordance with the substantive provisions of the TRIPS Agreement, in particular Articles 4 and 5 thereof.

4. The Parties agree, upon request of any Party, to review the provisions on the protection of intellectual property rights contained in the present Article and in Annex VII, with a view to further improving the levels of protection and to avoid or remedy trade distortions caused by actual levels of protection of intellectual property rights.

Article 15

Public procurement

1. The Parties consider the effective liberalisation of their respective public procurement markets on the basis of non-discrimination and reciprocity, as an integral objective of this Agreement.

2. The rights and obligations of the Parties in respect of public procurement shall be governed by the WTO Agreement on Government Procurement upon all the Parties' accession. The Parties shall co-operate in the Joint Committee, with the aim of achieving liberalisation of public procurement markets beyond the level of the WTO Agreement on Public Procurement.

3. If Croatia has not acceded to the WTO Agreement on Government Procurement by 1 January

janúar 2004 skulu samningsaðilarnir móta reglur um opinber innkaup innan ramma sameiginlegu nefndarinnar. Reglurnar skulu byggjast á samningi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um opinber innkaup. Króatía skal kappkosta að gerast aðili að samningi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um opinber innkaup eins fljótt og unnt er.

16. gr.

Þjónusta og fjárfestingar

1. Samningsaðilar viðurkenna vaxandi mikilvægi þjónustuviðskipta og fjárfestinga í efnahagskerfum sínum. Í viðleitni sinni til að þróa smám saman og vikka samstarf sitt munu þeir vinna saman að því að auka fjárfestingar og auka smám saman frelsi og opna markaði sína hver fyrir öðrum í þjónustuviðskiptum, með hliðsjón af starfsemi á vegum Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar.
2. Ef samningsaðili gerir fríverslunarsamning við þriðja land eða landahóp, eftir gildistöku þessa samnings, með ákvæðum um meðferð með tilliti til ráðstafana í þjónustuviðskiptum eða að því er varðar fjárfesta og fjárfestingar þeirra sem er betri en sú meðferð sem öðrum samningsaðila býðst skal hann, að beiðni annars samningsaðila, veita hinum samningsaðilanum sama tækifæri til að hefja viðræður með því fyrir augum að veita honum sambærilega meðferð.
3. Samningsaðili skal veita upplýsingar sem annar samningsaðili biður um varðandi ráðstafanir sem haft gætu áhrif á þjónustuviðskipti eða fjárfestingar.
4. Samningsaðilarnir skulu hvetja viðeigandi stofnanir á yfirráðasvæðum sínum til að hafa með sér samstarf með það fyrir augum að viðurkenna með gagnkvæmum hætti leyfi og vottorð fagaðila á sviði þjónustuveitingar.
5. EFTA-ríkin og Króatía munu endurskoða þróun á sviði fjárfestinga og þjónustuviðskipta á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar með það fyrir augum að þróa og styrkja tengsl sín á þessum sviðum samkvæmt þessum samningi.

17. gr.

Almennar undantekningar

Samningurinn kemur ekki í veg fyrir að leggja megi bönn eða takmarkanir á innflutning, útflutning eða umflutning vöru sem réttlætist af almennu siðgæði, allsherjarreglu eða almannaöryggi, verndun lífs og heilsu manna eða dýra, gróður- eða umhverfisvernd, verndun þjóðarverðmæta er hafa listrænt, sögulegt eða fornfræðilegt gildi, verndun hugverka, reglum um meðferð á gulli og silfri eða verndun takmarkaðra náttúruauðlinda, séu slíkar ráðstafanir

2004, the Parties shall elaborate rules on public procurement within the framework of the Joint Committee. These rules shall be based on the WTO Agreement on Government Procurement. Croatia shall endeavour to accede to the WTO Agreement on Government Procurement as soon as possible.

Article 16

Services and investments

1. The Parties recognise the increasing importance of trade in services and investment in their economies. In their efforts to gradually develop and broaden their co-operation, they will co-operate with the aim of creating the most favourable conditions for expanding investment between them and achieving further liberalisation and additional mutual opening of markets for trade in services, taking into account on-going work under the auspices of the WTO.
2. If, after the entry into force of this Agreement, a Party concludes a free trade agreement with any third country or group of countries that contains provisions providing for a better treatment with respect to any measure affecting trade in services or investors and their investments than the treatment granted to another Party, that Party shall, upon request by another Party, provide adequate opportunity for that Party to enter into negotiation with a view to obtaining equivalent treatment.
3. Upon request of a Party, the requested Party shall endeavour to provide information on measures that may have an impact on trade in services or investment.
4. The Parties shall encourage the relevant bodies in their respective territories to co-operate with a view to achieving mutual recognition for licensing and certification of professional service providers.
5. The EFTA States and Croatia will, in the Joint Committee, review developments related to investments and trade in services with a view to developing and deepening their relations under this Agreement in these fields.

Article 17

General exceptions

This Agreement shall not preclude prohibitions or restrictions on imports, exports or goods in transit justified on grounds of public morality, public policy or public security; the protection of health and life of humans, animals or plants and the environment; the protection of national treasures possessing artistic, historic or archaeological value; the protection of intellectual property; rules relating to gold or silver; or the conservation of exhaustible natural resources,

gerðar í tengslum við takmarkanir á framleiðslu eða neyslu innan lands. Slík bönn eða takmarkanir mega þó ekki leiða til geðþóttabundinnar mismununar eða til þess að duldar takmarkanir séu lagðar á viðskipti milli sammingsaðilanna.

18. gr.

Undantekningar af öryggisástandum

Ekkert í þessum samningi kemur í veg fyrir að sammingsaðili geri ráðstafanir sem hann telur nauðsynlegar:

- a) til að koma í veg fyrir að gefnar séu upplýsingar sem eru andstæðar mikilvægum öryggishagsmunum þess,
- b) til að vernda mikilvæga öryggishagsmuni sína eða standa við skuldbindingar sínar á alþjóðavettvangi eða yfirlýsta stefnu
 - i) að því er snertir viðskipti með vopn, skotfæri og hergögn, að því tilskildu að ráðstafanirnar raski ekki samkeppnisstöðu að því er snertir framleiðsluvörur sem eru ekki ætlaðar sérstaklega til hernaðar, og önnur viðskipti með vörur, efni eða þjónustu sem er beint eða óbeint í þágu hernaðaraðila, eða
 - ii) varðandi bann við dreifingu efna- og lífefnavopna, kjarnavopna eða annarra kjarnasprengna, eða
 - iii) á stríðstímum eða þegar alvarleg spenna ríkir í alþjóðamálum.

19. gr.

Reglur um samkeppni fyrirtækja

1. Eftirfarandi samrýmist ekki réttir framkvæmd þessa sammings að því leyti sem það hefur áhrif á viðskipti milli EFTA-ríkis og Króatíu:
 - a) allir samningar milli fyrirtækja, ákvarðanir samtaka fyrirtækja og samstilltar aðgerðir fyrirtækja sem miða að því að koma í veg fyrir, takmarka eða raska samkeppni eða leiða til slíks;
 - b) misnotkun eins eða fleiri fyrirtækja á yfirburðastöðu sinni á yfirráðasvæðum sammingsaðila í heild eða á verulegum hluta þeirra.
2. Ákvæði 1. mgr. skulu einnig gilda um starfsemi opinberra fyrirtækja og fyrirtækja sem njóta sér- eða einkaréttinda er sammingsaðilar hafa veitt þeim, en beiting ákvæðanna má þó ekki hindra, að lögum eða í raun, framkvæmd opinberra verkefna sem þeim eru fengin.
3. Ákvæði 1. og 2. mgr. skulu ekki túlkuð á þannig að í þeim felist nýjar skuldbindingar fyrir fyrirtæki.

if such measures are made effective in conjunction with restrictions on domestic production or consumption. Such prohibitions or restrictions shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restriction on trade between the Parties.

Article 18

Security exceptions

Nothing in this Agreement shall prevent a Party from taking any measures which it considers necessary:

- (a) to prevent the disclosure of information contrary to its essential security interests;
- (b) for the protection of its essential security interests or for the implementation of international obligations or national policies
 - (i) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war, provided that such measures do not impair the conditions of competition in respect of products not intended for specifically military purposes, and to such traffic in other goods, materials and services as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment; or
 - (ii) relating to the non-proliferation of biological and chemical weapons, nuclear weapons or other nuclear explosive devices; or
 - (iii) taken in time of war or other serious international tension.

Article 19

Rules of competition concerning undertakings

1. The following are incompatible with the proper functioning of this Agreement in so far as they may affect trade between an EFTA State and Croatia:
 - (a) all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices between undertakings which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition;
 - (b) abuse by one or more undertakings of a dominant position in the territories of the Parties as a whole or in a substantial part thereof.
2. The provisions of paragraph 1 shall also apply to the activities of public undertakings, and undertakings for which the Parties grant special or exclusive rights, in so far as the application of these provisions does not obstruct the performance, in law or in fact, of the particular public tasks assigned to them.
3. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not be construed such as to create any direct obligations for undertakings.

4. Telji samningsaðili að tiltekið athæfi samrýmist ekki ákvæðum 1. og 2. mgr. skulu hlutaðeigandi samningsaðilar aðstoða sameiginlegu nefndina á hvern þann hátt sem nauðsynlegur telst við rannsókn málsins og, ef við á, í því skyni að komi í veg fyrir það athæfi sem andmælt er. Ef hlutaðeigandi samningsaðili stöðvar ekki það athæfi, sem andmælt er, innan þeirra tímamarka sem sameiginlega nefndin setur eða ef sameiginlega nefndin kemst ekki að samkomulagi eftir samráð, eða þrjátíu dögum eftir að málinu var vísað til samráðsfundar, er hlutaðeigandi samningsaðila heimilt að samþykkja viðeigandi ráðstafanir til að ráða bót á þeim erfiðleikum sem athæfið hefur í för með sér. Í 28. gr. er að finna ákvæði um beitingu og afnám slíkra ráðstafana.

20. gr.

Styrkir

1. Farið skal með réttindi og skyldur samningsaðilanna varðandi styrki og jöfnunarráðstafanir í samræmi við XVI. gr. GATT-samningsins frá 1994 og samning Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um styrki og jöfnunarráðstafanir, nema kveðið sé á um annað í þessari grein.

2. Samningsaðilarnir skulu sjá til þess að ráðstafanir, sem felast í styrkjum, séu gagnsæjar með því að tilkynna þær til Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar skv. 1. mgr. XVI. gr. í GATT-samningnum frá 1994 og samningi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar um styrki og jöfnunarráðstafanir.

3. Áður en EFTA-ríki eða Króatía, eftir því sem við á, hefur rannsókn í því skyni að ákvarða hvort og að hve miklu leyti styrkir eru veittir í Króatíu eða EFTA-ríki og áhrif þess eins og kveðið er á um í 11. gr. samningsins um styrki og jöfnunarráðstafanir skal sá samningsaðili sem hyggst hefja rannsókn tilkynna þá skriflega þeim samningsaðila sem sætir rannsókn á vörum sínum tilkynningu um það og veita 30 daga frest til að leita lausnar sem allir samningsaðilar geta sætt sig við. Samráð skal fara fram í sameiginlegu nefndinni ef samningsaðili fer fram á það innan 10 daga frá viðtöku tilkynningarinnar.

21. gr.

Undirboð

1. Farið skal með réttindi og skyldur samningsaðila að því er varðar beitingu ráðstafana gegn undirboðum í samræmi við VI. gr. GATT-samningsins frá 1994 og samninginn um framkvæmd VI. gr. GATT-samningsins frá 1994.

2. Ef EFTA-ríki eða Króatía, eftir því sem við á, fær erindi sem er nægilega vel stutt rituðum heimildum og áður en rannsókn hefst samkvæmt ákvæðum samningsins, sem um getur í 1. mgr., skal samningsaðilinn tilkynna það skriflega til þess samningsaðila

4. If a Party considers that a given practice is incompatible with the provisions of paragraphs 1 and 2, the Parties concerned shall give to the Joint Committee all the assistance required in order to examine the case and, where appropriate, eliminate the practice objected to. If the Party in question fails to put an end to the practice objected to within the period fixed by the Joint Committee or if the Joint Committee fails to reach an agreement after consultations, or after thirty days following referral for such consultations, the Party concerned may adopt the appropriate measures to deal with the difficulties resulting from the practice in question. The application and removal of such measures shall be governed by Article 28.

Article 20

Subsidies

1. The rights and obligations of the Parties relating to subsidies and countervailing measures shall be governed by Article XVI of the GATT 1994 and the WTO Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, except as otherwise provided for in this Article.

2. The Parties shall ensure transparency of subsidies by exchanging their most recent notifications to the WTO pursuant to Article XVI:1 of the GATT 1994 and the WTO Agreement on Subsidies and Countervailing Measures.

3. Before an EFTA State or Croatia, as the case may be, initiates an investigation to determine the existence, degree and effect of any alleged subsidy in Croatia, or in an EFTA State, as provided for in Article 11 of the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, the Party considering initiating an investigation shall notify in writing the Party whose goods are subject to investigation and allow for a 30 day period with a view to finding a mutually acceptable solution. The consultations shall take place in the Joint Committee if any Party so requests within 10 days from the receipt of the notification.

Article 21

Anti-dumping

1. The rights and obligations of the Parties in respect of the application of anti-dumping measures shall be governed by Article VI of the GATT 1994 and the Agreement on Implementation of Article VI of the GATT 1994.

2. After an EFTA State or Croatia, as the case may be, receives a properly documented application and before initiation of an investigation under the provisions of the Agreement referred to in paragraph 1, that Party shall notify in writing the Party whose

sem talið er að bjóði fram vörur sínar með undirboðskjörum og gefa tveggja daga frest til samráðs til að leita lausnar sem báðir aðilar geta sætt sig við. Tilkynna skal öðrum samningsaðilum um niðurstöður samráðsins.

3. Samningsaðilarnir skulu, að fenginni beiðni frá samningsaðila, hittast í sameiginlegu nefndinni til þess að endurskoða efni þessarar greinar.

22. gr.

Erfiðleikar í einstökum atvinnugreinum og á einstökum svæðum

1. Þegar innflutningur tiltekinna framleiðsluvara samningsaðila, samkvæmt þessum samningi, eykst svo mjög inn á yferráðasvæði annars samningsaðila eða á sér stað við slík skilyrði að það veldur eða gæti valdið:

- a) alvarlegum skaða fyrir innlenda framleiðendur sambærilegra framleiðsluvara eða samkeppnisvara á yferráðasvæði samningsaðilans sem flytur inn; eða
- b) alvarlegri röskun í einhverri grein atvinnulífsins eða erfiðleikum sem gætu leitt til alvarlegra efnahagsþrenginga á einstökum svæðum samningsaðilans sem flytur inn,

er samningsaðilanum, sem flytur inn, heimilt að gera viðeigandi ráðstafanir samkvæmt þeim skilmálum og í samræmi við þá málsmeðferð sem mælt er fyrir um í þessari grein.

2. Slíkar ráðstafanir skulu ekki ganga lengra en nauðsynlegt telst til að ráða bót á þeim erfiðleikum sem upp hafa komið og í þeim skal allajafna felast frestun á frekari lækkun gildandi tolla, sem kveðið er á um samkvæmt þessum samningi, á viðkomandi framleiðsluvörur eða hækkun tolla fyrir þá framleiðsluvöru, þó ekki umfram þá tolla sem fást í bestukjarameðferð og eru í gildi á þeim degi sem aðgerðin á sér stað eða þá tolla sem fást í bestukjarameðferð og eru í gildi næsta dag á undan gildistöku þessa samnings og skal miðað við þá tolla sem lægri eru.

3. Í þeim ráðstöfunum skal koma skýrt fram að þær verði smám saman afnumdar og felldar úr gildi innan eins árs. Við mjög óvenjulegar aðstæður er heimilt að gera ráðstafanir til þriggja ára að hámarki. Óheimilt er að beita slíkum ráðstöfunum vegna innflutnings framleiðsluvöru sem ráðstöfun hefur áður verið beitt gegn að minnsta kosti næstu þrjú árin eftir að ráðstöfunin fellur úr gildi.

4. Samningsaðili, sem hyggst beita ráðstöfunum samkvæmt þessari grein, skal þegar í stað tilkynna hinum samningsaðilunum og sameiginlegu nefndinni um það og jafnframt bjóða hinum samningsaðilunum

goods are allegedly being dumped and allow for consultations with a view to finding a mutually acceptable solution. The outcome of the consultations shall be communicated to the other Parties.

3. The Parties shall, upon request of any Party, meet in the Joint Committee to review the contents of this Article.

Article 22

Sectoral and regional difficulties

1. Where any product of a Party, as a result of this Agreement, is being imported into the territory of the other Party in such increased quantities and under such conditions as to cause or threaten to cause:

- (a) serious injury to the domestic industry of like or directly competitive products in the territory of the importing Party; or

(b) serious disturbances in any sector of the economy or difficulties which could bring about serious deterioration in the economic situation of a region of the importing Party, the importing Party may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in this Article.

2. Such measures shall not exceed what is necessary to remedy the difficulties which have arisen and shall consist of the suspension of the further reduction of any applicable rate of duty provided for under this Agreement for the product concerned or the increase of the rate of duty for that product to a level not to exceed the lesser of the most-favoured nation (MFN) rate of duty in effect at the time the action is taken, or the MFN applied rate of duty in effect on the day immediately preceding the day of the entry into force of this Agreement.

3. Such measures shall contain clear elements progressively leading to their elimination during a period not exceeding one year. In very exceptional circumstances, measures may be taken up to a total maximum period of three years. No such measures shall be applied to the import of a product, which has previously been subject to such a measure for a period of, at least, three years since the expiry of the measure.

4. The Party intending to take measures under this Article shall promptly notify the other Parties and the Joint Committee thereof and simultaneously offer the other Parties compensation in the form of

á sama tíma bætur, sem eru í megindráttum jafngildar, í formi aukins frelsis í viðskiptum í tengslum við innflutning frá hinum samningsaðilunum.

5. Sameiginlega nefndin skal kanna þá erfiðleika sem upp koma vegna aðstæðna sem um getur í þessari grein og henni er heimilt að taka nauðsynlegar ákvarðanir til að binda enda á erfiðleikana. Ef sameiginlega nefndin hefur ekki tekið ákvörðun um að binda enda á erfiðleikana innan 30 daga frá því að málinu var vísað til sameiginlegu nefndarinnar er samningsaðilanum, sem flytur inn, heimilt að samþykka viðeigandi ráðstafanir til að ráða bót á vandanum og samningsaðilanum, sem ræður yfir þeirri framleiðsluvöru sem fyrirhugað er að beita þessari ráðstöfun, er heimilt að grípa til jöfnunaraðgerða. Tilkynna skal þegar í stað um ráðstafanir og jöfnunaraðgerðir til sameiginlegu nefndarinnar. Jöfnunaraðgerðir skulu fela í sér ívilnanir sem hafa í megindráttum jafngilda áhrif á viðskipti eða ívilnanir sem í megindráttum jafngilda viðbótartolli sem búist er við að leiði af neyðaraðgerðinni. Val á forgangsráðstöfunum skal miðast við að raska sem minnst framkvæmd þessa samnings.

6. Ef óvenjulegar og alvarlegar aðstæður, sem kalla á tafarlaugar aðgerðir, koma í veg fyrir að unnt sé að gefa upplýsingar eða hefja rannsókn fyrir fram er hlutaðeigandi samningsaðila heimilt að grípa þegar í stað til nauðsynlegra bráðabirgðaráðstafana til að bæta ástandið og skal hann veita hinum samningsaðilunum og sameiginlegu nefndinni upplýsingar um það án tafar.

7. Efna skal til reglubundins samráðs innan sameiginlegu nefndarinnar um ráðstafanirnar og jöfnunaraðgerðirnar hætti með það fyrir augum að setja fram áætlun um afnám þeirra um leið og aðstæður leyfa.

23. gr.

Endurútflytningur og alvarlegur vöruskortur

1. Leiði beiting ákvæðanna í 7. og 8. gr. til þess að:

- a) framleiðsluvara verði flutt aftur út til þriðja lands og samningsaðilinn, sem flytur út, hefur beitt magntakmörkunum á útflutning, útflutningstollum eða ráðstöfunum eða gjöldum sem hafa samsvarendi áhrif gagnvart útflutningi umræddrar framleiðsluvöru þangað, eða
- b) alvarlegur skortur verði eða gæti orðið á vöru sem er nauðsynleg fyrir samningsaðila sem flytur út,

og þar sem ofangreindar ástæður valda eða gætu valdið samningsaðilanum sem flytur úr alvarlegum erfiðleikum er þeim samningsaðila heimilt að gera viðeigandi ráðstafanir.

substantially equivalent trade liberalisation in relation to the imports from the other Parties.

5. The Joint Committee shall examine the difficulties and may take any decisions needed to put an end to such difficulties. In the absence of such a decision within 30 days of the matter being referred to the Joint Committee, the importing Party may adopt the appropriate measures to remedy the problem, and, in absence of mutually agreed compensation, the Party against whose product the measure is taken may take compensatory action. The measures and the compensatory action shall be immediately notified to the Joint Committee. The compensatory action shall consist of concessions having substantially equivalent trade effects or concessions substantially equivalent to the value of the additional duties expected to result from the emergency action. In the selection of measures and compensatory action, priority must be given to the action which least disturb the functioning of the arrangements in this Agreement.

6. Where exceptional and critical circumstances requiring immediate action make prior information or examination, as the case may be, impossible, the Party concerned may forthwith apply temporary measures necessary to deal with the situation and shall immediately inform the other Parties and the Joint Committee thereof.

7. The measures and the compensatory action taken shall be the subject of periodic consultations within the Joint Committee with a view to establishing a timetable for their elimination as soon as circumstances permit.

Article 23

Re-export and serious shortage

1. Where compliance with the provisions of Articles 7 and 8 leads to:

- (a) re-export to a third country against which the exporting Party maintains, for the product concerned, quantitative export restrictions, export duties or measures or charges having equivalent effect; or
- (b) a serious shortage, or threat thereof, of a product essential to the exporting Party;

and where the situations referred to above give rise or are likely to give rise to major difficulties for the exporting Party, that Party may take appropriate measures.

2. Samningsaðili, sem hyggst beita ráðstöfunum samkvæmt þessari grein, skal þegar í stað tilkynna hinum samningsaðilunum og sameiginlegu nefndinni um það. Sameiginlega nefndin skal kanna ástandið og taka nauðsynlegar ákvarðanir til að binda enda á erfiðleikana. Ef ekki hefur verið tekin ákvörðun um málið, sem vísað er til sameiginlegu nefndarinnar, innan 30 daga er hlutaðeigandi samningsaðila heimilt að samþykkja viðeigandi ráðstafanir til að ráða bót á vandanum. Tilkynna skal sameiginlegu nefndinni þegar í stað um slíkar ráðstafanir. Val á forgangsráðstöfunum skal miðast við að raska sem minnst framkvæmd þessa samnings.

3. Ef óvenjulegar og alvarlegar aðstæður, sem kalla á tafarlaugar aðgerðir, koma í veg fyrir að unnt sé að gefa upplýsingar eða hefja rannsókn fyrir fram er hlutaðeigandi samningsaðila heimilt að grípa þegar í stað til nauðsynlegra bráðabirgðaráðstafana til að bæta ástandið og skal hann veita hinum samningsaðilunum og sameiginlegu nefndinni upplýsingar um það án tafar.

4. Samráðsfundur um ráðstafanirnar sem gerðar voru skulu haldnir reglubundið í sameiginlegu nefndinni með það fyrir augum að afnema þær um leið og aðstæður leyfa.

24. gr.

Erfiðleikar vegna greiðslujafnaðar

1. Samningsaðilar skulu reyna að forðast að gera takmarkandi ráðstafanir vegna greiðslujafnaðar.

2. Eigi samningsaðili í alvarlegum erfiðleikum með greiðslujöfnuð eða yfirvofandi hætta er á því er honum heimilt að gera takmarkandi ráðstafanir í viðskiptum, samkvæmt þeim skilmálum sem settir eru GATT-samningnum frá 1994 og samkomulaginu um ákvæði um greiðslujöfnuð í GATT-samningnum frá 1994, sem skulu vara í takmarkaðan tíma og vera án mismununar og ekki hafa víðtækari áhrif en þörf er á til að leysa erfiðleika vegna greiðslujafnaðar. Viðeigandi ákvæði í XV. gr. Hins almenna samnings um tolla og viðskipti frá 1994 eiga við um slíkar ráðstafanir.

25. gr.

Sameiginlega nefndin

1. Sameiginleg nefnd skal hafa umsjón með og annast framkvæmd þessa samnings og skal hún jafnframt starfa samkvæmt yfirlýsingunni sem var undirrituð í Zürich í júní 2000. Hver samningsaðili skal eiga fulltrúa í nefndinni.

2. Til að framkvæmd samningsins verði eins og til er ætlast skulu samningsríkin skiptast á upplýsingum og, að beiðni samningsríkis, efna til samráðs í sameiginlegu nefndinni. Sameiginlega nefndin skal af og

2. The Party intending to take measures under this Article shall promptly notify the other Parties and the Joint Committee thereof. The Joint Committee shall examine the situation and may take any decisions needed to put an end to it. In the absence of such a decision within 30 days of the matter being referred to the Joint Committee, the Party concerned adopt the appropriate measures to remedy the problem. The measures shall be immediately notified to the Joint Committee. In the selection of measures priority must be given to the action which least disturbs the functioning of this Agreement.

3. Where exceptional and critical circumstances requiring immediate action make prior information or examination, as the case may be, impossible, the Party concerned may forthwith apply temporary measures necessary to deal with the situation and shall immediately inform the other Parties and the Joint Committee thereof.

4. The measures taken shall be the subject of periodic consultations within the Joint Committee with a view to their elimination as soon as circumstances permit.

Article 24

Balance of payments difficulties

1. The Parties shall endeavour to avoid the imposition of restrictive measures for balance of payments purposes.

2. A Party in serious balance of payments difficulties, or under imminent threat thereof, may, in accordance with the conditions established under the GATT 1994 and the Understanding on the Balance-of-Payments Provisions thereof, adopt trade restrictive measures, which shall be of limited duration and non-discriminatory, and may not go beyond what is necessary to remedy the balance of payments situation. The application of such measures shall be governed by the respective provisions of Article XV of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994.

Article 25

The Joint Committee

1. The implementation of this Agreement shall be supervised and administered by a Joint Committee which shall simultaneously act under the Declaration signed in Zurich in June 2000. Each Party shall be represented in the Joint Committee.

2. For the purpose of the proper implementation of this Agreement, the Parties shall exchange information and, at the request of any Party, shall hold consultations within the Joint Committee. The Joint

til kanna frekari möguleika á að fjarlægja þær hindranir sem eftir standa í vegi fyrir viðskiptum milli EFTA-rikkjanna og Króatíu.

3. Sameiginlegu nefndinni er heimilt að taka ákvarðanir í málum sem kveðið er á um í þessum samningi. Í öðrum málum er sameiginlegu nefndinni heimilt að gera tillögur.

26. gr.

Störf sameiginlegu nefndarinnar

1. Til að annast framkvæmd þessa samnings eins og til er ætlast kemur sameiginlega nefndin saman, að beiðni samningsaðila, eins oft og nauðsyn ber til en allajafna annað hvert ár.

2. Ákvarðanir nefndarinnar skulu samþykktar samhljóða.

3. Hafi fulltrúi samningsaðila í sameiginlegu nefndinni samþykkt ákvörðun með fyrirvara um að uppfyllt verði stjórnskipuleg skilyrði skal ákvörðunin taka gildi þann dag sem tilkynnt er að fallið hafi verið frá fyrirvaranum, ef ekki er kveðið á um síðari gildistökudag í ákvörðuninni.

4. Samkvæmt þessum samningi setur sameiginlega nefndin sér starfsreglur er kveða meðal annars á um hvernig boða skal til fundar, hver veitir nefndinni formennsku og hve lengi formaður skal sitja.

5. Sameiginlega nefndin getur ákveðið að skipa undirnefndir og vinnuhópa sem hún telur þörf á til aðstoðar við að inna skyldur sínar af hendi.

27. gr.

Uppfylling skuldbindinga og samráð

1. Samningsaðilarnir skulu gera allar ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að tryggja að markmið þessa samnings náist. Komi í ljós að túlkun og beiting þessa samnings er með mismunandi hætti skulu samningsaðilarnir, á grundvelli samvinnu og samráðs, gera sitt ýtrasta til að finna lausn sem allir aðilar geta sætt sig við.

2. Samningsaðila er heimilt að setja fram skriflega beiðni um samráð við annan samningsaðila varðandi gildandi eða fyrirhugaða ráðstöfun eða hvert það málefni annað sem haft gæti áhrif á framkvæmd þessa samnings. Samningsaðilanum sem fer fram á samráðið skal á sama tíma tilkynna hinum samningsaðilunum um það og veita allar viðeigandi upplýsingar.

3. Samráðið skal eiga sér stað á vettvangi sameiginlegu nefndarinnar ef samningsaðili fer fram á það innan 10 daga frá viðtöku tilkynningarinnar sem um getur í 2. mgr. með það í huga að finna lausn sem allir aðilar geta sætt sig við.

Committee shall keep under review the possibility of further removal of the obstacles to trade between the EFTA States and Croatia.

3. The Joint Committee may take decisions in the cases provided for in this Agreement. On other matters the Joint Committee may make recommendations.

Article 26

Procedures of the Joint Committee

1. For the proper implementation of this Agreement the Joint Committee shall, upon request of any Party, meet whenever necessary but normally every two years.

2. The Joint Committee shall act by common agreement.

3. If a representative in the Joint Committee of a Party has accepted a decision subject to the fulfilment of constitutional requirements, the decision shall enter into force, if no later date is contained therein, on the date the lifting of the reservation is notified.

4. For the purpose of this Agreement the Joint Committee shall adopt its rules of procedure which shall, inter alia, contain provisions for convening meetings and for the designation of the Chairman and his/her term of office.

5. The Joint Committee may decide to set up such sub-committees and working parties, as it considers necessary to assist it in accomplishing its tasks.

Article 27

Fulfilment of obligations and consultations

1. The Parties shall take all necessary measures to ensure the fulfilment of their obligations under this Agreement. Should any divergency with respect to the interpretation and application of this Agreement arise, the Parties shall make every attempt through co-operation and consultations to arrive at a mutually satisfactory resolution.

2. Any Party may request in writing consultations with any other Party regarding any actual or proposed measure or any other matter that it considers might affect the operation of this Agreement. The Party requesting consultations shall at the same time notify the other Parties in writing thereof and supply all relevant information.

3. The consultations shall take place in the Joint Committee if any of the Parties so request within 10 days from the receipt of the notification referred to in paragraph 2, with a view to find a commonly acceptable solution.

28. gr.

Bráðabirgðaráðstafanir

Telji EFTA-ríki að Króatía hafi ekki eða telji Króatía að EFTA-ríki hafi ekki uppfyllt skuldbindingu samkvæmt þessum samningi og hafi sameiginlega nefndin ekki fundið lausn innan þriggja mánaða sem allir aðilar geta sætt sig við er hlutaðeigandi samningsaðila heimilt að gera bráðnauðsynlegar og viðeigandi bráðabirgðaráðstafanir til að jafnvægi komist aftur á. Reynt skal að beita ráðstöfunum sem valda sem minnstri röskun á framkvæmd samningsins. Tilkynna skal samningsaðilunum og sameiginlegu nefndinni um ráðstafanirnar þegar í stað og skal efnt til reglubundins samráðs á vettvangi nefndarinnar og leitað leiða til að afhema þær. Ráðstafanirnar skulu afnumdar þegar aðstæður réttlæta þær ekki lengur eða, ef deilunni hefur verið vísað í gerðardóm, þegar úrskurður gerðardóms er fallinn og honum verið framfylgt.

29. gr.

Gerðardómur

1. Heimilt er að vísa deilum samningsaðilanna, er lúta að túlkun á réttindum og skyldum samningsaðilanna og hafa ekki verið leystar með viðræðum í sameiginlegu nefndinni innan níutíu daga frá viðtöku beiðnar um samráð, til gerðardóms með skriflegri tilkynningu sem deiluaðili stílar á hinn deiluaðilann. Senda skal afrit af tilkynningunni til allra samningsaðilanna. Ef fleiri samningsaðilar en einn leggja deilumálið í gerðardóm og fleiri en einn aðili tengist sama máli skal koma á fót einum gerðardómi til að taka deilumálin til umfjöllunar þegar það er gerlegt.

2. Fjallað er um stofnun og starfsemi gerðardómsins í VIII. viðauka. Úrskurður gerðardóms er endanlegur og bindandi fyrir deiluaðila.

30. gr.

Þróunarákvæði

1. Samningsaðilar skuldbinda sig til að endurskoða þennan samning í ljósi frekari þróunar efnahagslegra samskipta á alþjóðavettvangi, svo sem innan ramma Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar og kanna, í ljósi þeirra þátta sem máli skipta, möguleika á að þróa og styrkja frekar þá samvinnu sem til hefur verið stofnað með þessum samningi og láta hana ná til sviða sem hann tekur ekki til. Samningsaðilar geta falið sameiginlegu nefndinni að kanna þennan möguleika og leggja fram tillögur þar að lútandi þegar við á, einkum með það fyrir augum að hefja samningsviðræður.

Article 28

Provisional measures

If an EFTA State considers that Croatia has, or if Croatia considers that an EFTA State has failed to fulfil an obligation under this Agreement and the Joint Committee has failed to arrive at a commonly acceptable solution within 3 months, the Party concerned may take such provisional rebalancing measures as are appropriate and strictly necessary to remedy the imbalance. Priority shall be given to such measures as will least disturb the functioning of the Agreement. The measures taken shall be notified immediately to the Parties and to the Joint Committee, which shall hold regular consultations with a view to their abolition. The measures shall be abolished when conditions no longer justify their maintenance, or if the dispute is submitted to arbitration when an arbitral award has been rendered and complied with.

Article 29

Arbitration

1. Disputes between the Parties to this Agreement, relating to the interpretation of rights and obligations under this Agreement, which have not been settled through direct consultations or in the Joint Committee within 90 days from the date of the receipt of the request for consultations, may be referred to arbitration by any Party to the dispute by means of a written notification addressed to the other Party to the dispute. A copy of this notification shall be communicated to all Parties to this Agreement. Where more than one Party requests the submission to an arbitral tribunal of a dispute with the same Party relating to the same question a single arbitral tribunal should be established to consider such disputes whenever feasible.

2. The constitution and functioning of the arbitral tribunal shall be governed by Annex VIII. The award of the arbitral tribunal shall be final and binding upon the Parties to the dispute.

Article 30

Evolutionary clause

1. The Parties undertake to review the present Agreement in light of further developments in international economic relations, i.a. in the framework of the WTO and to examine in this context, and in the light of any relevant factor, the possibility of further developing and deepening the co-operation under this Agreement and to extend it to areas not covered therein. The Parties may instruct the Joint Committee to examine this possibility and, where appropriate, to make recommendations to them, particularly with a view to opening up negotiations.

2. Samningar, sem kunna að verða gerðir samkvæmt þeirri málsmeðferð sem um getur í 1. mgr., eru háðir fullgildingu eða samþykki samningsaðila eins og gert er ráð fyrir í málsmeðferðarreglum þeirra.

31. gr.

Tæknileg aðstoð

Til að auðvelda framkvæmd þessa samnings skulu samningsaðilarnir samþykkja heppilegt skipulag um tækniástoð og samvinnu yfirvalda sinna, einkum á sviði hugverkaréttar, tollamála og tæknilegra reglna. Til að ná þessum markmiðum skulu þau vinna með hlutaðeigandi alþjóðastofnunum.

32. gr.

Viðaukar

Viðaukar við samning þennan eru óaðskiljanlegur hluti hans. Sameiginlega nefndin getur ákveðið að gera breytingar á viðaukum.

33. gr.

Breytingar

1. Þegar sameiginlega nefndin hefur samþykkt breytingar á þessum samningi, aðrar en þær sem um getur í 32. gr., skulu þær lagðar fyrir samningsaðila til fullgildingar, staðfestingar eða samþykkis.

2. Breytingarnar skulu öðlast gildi á fyrsta degi þriðja mánaðar eftir að síðasta skjali um fullgildingu, staðfestingu eða samþykki hefur verið komið í vörslu, nema sameiginlega nefndin ákveði annað.

3. Texta breytinga og skjölum um staðfestingu skal komið í vörslu hjá vörsluaðila.

34. gr.

Viðskiptasambönd sem falla undir þennan samning

Samningur þessi gildir um viðskiptasambönd milli einstakra EFTA-ríkja annars vegar og Króatíu hins vegar en ekki um viðskiptasambönd milli einstakra EFTA-ríkja nema kveðið sé á um annað í þessum samningi.

35. gr.

Svæðisbundið gildissvið

Samningur þessi tekur til yfirráðasvæða samningsaðila, nema kveðið sé á um annað í IX. viðauka.

36. gr.

Tollabandalög, fríverslunarsvæði, landamæraviðskipti og aðrir fríðindasamningar

Samningur þessi skal ekki koma í veg fyrir að tollabandalögum, fríverslunarsvæðum, samningum

2. Agreements resulting from the procedure referred to in paragraph 1 will be subject to ratification or approval by the Parties in accordance with their own procedures.

Article 31

Technical assistance

In order to facilitate the implementation of this Agreement the Parties shall agree upon appropriate modalities for technical assistance and co-operation of their respective authorities, in particular in the fields of intellectual property, customs matters and technical regulations. To this end, they shall coordinate efforts with relevant international organisations.

Article 32

Annexes

The Annexes to this Agreement are an integral part of it. The Joint Committee may decide to amend the Annexes.

Article 33

Amendments

1. Amendments to this Agreement other than those referred to in Article 32 shall, after approval by the Joint Committee, be submitted to the Parties for ratification, acceptance or approval.

2. Unless otherwise agreed by the Parties, amendments shall enter into force on the first day of the third month following the deposit of the last instrument of ratification, acceptance or approval.

3. The text of the amendments as well as the instruments of acceptance shall be deposited with the Depositary.

Article 34

Trade relations governed by this Agreement

This Agreement applies to trade relations between, on the one side, the individual EFTA States and, on the other side, Croatia, but not to the trade relations between individual EFTA States, except if otherwise provided for in this Agreement.

Article 35

Territorial application

This Agreement shall apply to the territories of the Parties except as provided for in Annex IX.

Article 36

Customs unions, free trade areas, frontier trade and other preferential agreements

This Agreement shall not prevent the maintenance or establishment of customs unions, free trade

um landamæravíðskipti og öðrum fríðindasamningum verði haldið við eða til þeirra stofnað, svo fremi það hafi ekki neikvæð áhrif á fyrirkomulag viðskiptanna sem kveðið er á um í þessum samningi.

37. gr.
Aðild

1. Sérhvert ríki sem er aðili að Fríverslunarsamtökum Evrópu getur gerst aðili að samningi þessum, að því tilskildu að sameiginlega nefndin ákveði að samþykkja aðild þess með þeim kjörum og skilyrðum sem sett kunna að verða í þeirri ákvörðun, enda semji inngönguríkið um aðildina við hlutaðeigandi samningsaðila. Aðildarskjalinu skal komið í vörslu hjá vörsluaðila.
2. Að því er varðar inngönguríki skal samningur þessi taka gildi á fyrsta degi þriðja mánaðar eftir að aðildarskjali þess hefur verið afhent til vörslu.

38. gr.
Uppsögn og niðurfelling samningsins

1. Sérhver samningsaðili getur dregið til baka aðild sína að samningnum með því að tilkynna vörsluaðila það skriflega eftir diplómátskum leiðum. Uppsögnin tekur gildi sex mánuðum eftir að tilkynningin berst vörsluaðila.
2. Dragi Króatía aðild sína til baka fellur samningurinn úr gildi þegar uppsagnarfresturinn er liðinn.
3. Ef EFTA-ríki dregur til baka aðild sína að samningnum um stofnun Fríverslunarsamtaka Evrópu fellur aðild þess að samningi þessum niður af þeim sökum sama dag og uppsögnin tekur gildi.

39. gr.
Gildistaka

1. Samningur þessi öðlast gildi 1. júní 2002 gagnvart þeim undirritunaraðilum, sem hafa komið skjölum sínum um fullgildingu eða staðfestingu til vörsluaðilans, að því tilskildu að Króatía hafi afhent skjöl sín um fullgildingu eða staðfestingu til vörslu.
2. Þegar um er að ræða undirritunaraðila sem afhendir skjöl sín um fullgildingu eða staðfestingu til vörslu eftir 1. janúar 2002 öðlast samningurinn gildi á fyrsta degi þriðja mánaðar eftir að skjalinu hefur verið afhent til vörslu, að því tilskildu að samningurinn öðlist gildi hjá Króatíu eigi síðar en þann dag.
3. Samningsaðili getur, ef stjórnskipuleg skilyrði hans leyfa það, beitt þessum samningi til bráðabirgða til að byrja með á tímabili sem hefst 1. janúar 2002 að því tilskildu að þessi samningur hafi þegar öðlast gildi gagnvart Króatíu eða Króatía beiti hon-

areas, arrangements for frontier trade and other preferential agreements to the extent that these do not negatively affect the trade regime provided for by this Agreement.

Article 37
Accession

1. Any State, Member of the European Free Trade Association, may accede to this Agreement, provided that the Joint Committee decides to approve its accession, to be negotiated between the acceding State and the Parties concerned, on such terms and conditions as may be set out in that decision. The instrument of accession shall be deposited with the Depositary.
2. In relation to an acceding State, this Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the deposit of its instrument of accession.

Article 38
Withdrawal and expiration

1. Each Party may withdraw from this Agreement by means of a written notification through diplomatic channels to the Depositary. The withdrawal shall take effect six months after the date on which the notification is received by the Depositary.
2. If Croatia withdraws, this Agreement shall expire at the end of the notice period.
3. Any EFTA State which withdraws from the Convention establishing the European Free Trade Association shall ipso facto, on the same day as the withdrawal takes effect, cease to be a Party to this Agreement.

Article 39
Entry into force

1. This Agreement shall enter into force on 1 January 2002 in relation to those Signatories which by then have deposited their instruments of ratification or acceptance with the Depositary, provided that Croatia has deposited its instrument of ratification or acceptance.
2. In relation to a Signatory depositing its instrument of ratification or acceptance after 1 January 2002, this Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the deposit of its instrument, provided that in relation to Croatia this Agreement enters into force at the latest on the same date.
3. Any Party may, if its constitutional requirements permit, apply this Agreement provisionally during an initial period starting on 1 January 2002, provided that in relation to Croatia this Agreement has entered into force or is provisionally applied at the latest as

um til bráðabirgða eigi síðar en frá og með þeim degi. Tilkynna skal um beitingu þessa samnings til bráðabirgða til vörsluaðilans.

40. gr.

Vörsluaðili

Ríkisstjórn Noregs gegnir hlutverki vörsluaðila.

ÞESSU TIL STAÐFESTU hafa undirritaðir, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samning þennan.

GJÖRT í Vaduz 21. júní 2001 í einu frumriti á ensku og skal því komið í vörslu hjá ríkisstjórn Noregs.

of the same date. Provisional application of this Agreement shall be notified to the Depositary.

Article 40

Depositary

The Government of Norway shall act as Depositary.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Agreement.

Done at Vaduz, this 21st day of June 2001, in a single original in the English language, which shall be deposited with the Government of Norway.